Punkt i protokollet PR 67/2019 rd

Plenum

Onsdag 20.11.2019 kl. 14.00—19.45

8. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 11 § i lagen om studiestöd
Lagmotion LM 25/2019 rd Sari Essayah kd m.fl.

Remissdebatt

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kulturutskottet.

I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 9—11 på dagordningen

Vi gör så att alla lagmotionerna presenteras först och sedan inleder vi en debatt.

Debatt

19.31 **Sari Essayah kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin sisältyy myöskin lakialoitteita. Meidän ensimmäinen lakialoitteemme, jonka ensimmäisenä allekirjoittajana olen itse, koskee sitä, että haluamme korottaa opintotukea.

Kun hallituspuolueet ennen vaaleja antoivat kohtuullisen hulppeita lupauksia, millä tavalla opintotukea aiotaan parantaa — siellä muun muassa vasemmistoliitto kertoi, että opintotukeen halutaan tehdä 100 euron korotus, ja vihreät olivat tuomassa 80:tä euroa — niin totuushan on, että nyt hallitus sitten tekee tämän indeksikorotuksen, ja lopputulema tarkoittaa sitä, että puolitoista euroa, puolitoista euroa, sitten opiskelijat opintorahassaan näkevät näistä lupauksista. Että eihän sinne sitten jää kuin lähestulkoon 100 euroa gäppiä sen lupauksen ja toteutuksen välille.

Kristillisdemokraatit ovat huolissaan opiskelijoitten toimeentulosta, ja todellakin me näemme, että on tärkeää, että me tuemme opiskelijoita, myöskin perheellisiä opiskelijoita. Edustaja Tanuksen ensimmäisenä allekirjoittama lakialoite koskee sitten näitä huoltajakorotuksia. Mutta tässä kohdassa opintotukilakia, todellakin haluamme suunnata 25 euron tasokorotuksen opiskelijoille, ja tämän uudistuksen kustannukset olisivat noin 40 miljoonaa euroa.

Sitten tässä yhteydessä esittelen myöskin edustaja Räsäsen ensimmäisenä allekirjoittaman lakialoitteen omaishoidon tuesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta, ja tämä koskee myöskin sitten tätä omaishoidon tuen korotusta. Tässä lakialoitteessa — kun omaishoidon tukea lähdetään korottamaan, niin monta kertaa nämä luvut aiheuttavat hämmennystä sen tähden, että tässä täytyy tehdä se korotus nimenomaan siihen niin sanottuun pohjalla olevaan rahaan, joka siellä laissa on, ja sitten se nykyinen taso määräytyy aina sitten sen mukaisesti — todellakin lähdetään siitä, että lähdetään tähän omaishoidon tuen vähimmäismäärään — joka on vuonna 2019 ollut 399,91 euroa kuukaudessa — sitä korotetaan 20 eurolla. Kun korotus tehdään lakiin kirjatun vähimmäismäärän mukaan, joka on tällä hetkellä sen 300 euroa, jossa ei ole huomioitu tätä palkkakertoimen vaikutusta, niin sen tähden

nämä omaishoidon tuen lakialoitteen summat, jotka siellä lainsäädännössä esiintyvät, ovat sitten siinä mielessä vähän erilaisia kuin mitä sitten oikeasti ne käteen maksettavat omaishoidon tuet.

Ja vielä näistä lakialoitteista nostan esille edustaja Antero Laukkasen ensimmäisenä allekirjoittaman lakialoitteen, joka koskee tuloverolain muuttamista, ja tämähän on nimenomaan tämän lapsivähennyksen palauttaminen. Silloin, kun kristillisdemokraatit olivat hallituksessa 2011, me olimme siellä aikaansaamassa tämän lapsivähennyksen, joka on koko meidän historiassa ainut tällainen verotuksellinen elementti, jolla lapsiperheitä on pyritty tukemaan. Elikkä verovähennys on kohdistunut nimenomaan huoltajalle, ja tämä on tukenut niitä huoltajia, joilla on työtuloja mutta jotka ovat kuitenkin pieni- ja keskituloisia. Eli tämä meidän lapsivähennyksemme on myöskin sosiaalisesti oikeudenmukaisesti porrastettu. Tällä olisi merkitystä, kun puhutaan lapsiperheitten taloudellisesta jaksamisesta ja siitä, kuinka voisimme yhteiskunnan suunnasta antaa sellaisen signaalin, että lapsiperheitä halutaan tukea ja että lasten asema suomalaisessa yhteiskunnassa on tärkeää. Etenkin vielä tänä päivänä, kun vietämme lapsen oikeuksien päivää, on erityisen tärkeää muistuttaa siitä, että me yhteiskunnassa niillä omilla teoillamme ja puheillamme vaikutamme siihen, minkälainen ilmapiiri syntyy ja minkälainen kuva syntyy siitä, ovatko lapset tähän yhteiskuntaan tervetulleet ja haluammeko me todellakin olla heidän tulevaisuuttaan rakentamassa. Tämä aloite on osa meidän vaihtoehtobudjettiamme.

19.36 **Sari Tanus kd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oikein hyvää lasten oikeuksien päivää! Vaikka monet asiat ovat lasten oikeuksien kohdalla parantuneet Suomessakin, niin meillä on paljon tehtävää myös tällä sektorilla, ja haluaisin tosissaan esitellä tämän lakialoitteen opintotukilain 11 §:n muuttamisesta liittyen nimenomaan huoltajalisän korottamiseen. Tällä lakialoitteella esitetään, että opintorahan huoltajalisää korotettaisiin 150 euroon.

Opiskelun ja perheen yhdistäminen on Suomessa varsin vaikeaa ja taloudellisesti monille hyvin haasteellista, ja me tiedämme, että monet opiskelevat perheet elävät tällä hetkellä köyhyysrajan alapuolella. Ymmärrämme kuitenkin, että yhteiskunnan pitää tukea enemmän opiskelevia perheitä ja näin mahdollistaa perheen perustaminen jo huomattavasti nykyistä aikaisemmin, jo opiskeluaikana. Näin samalla helpotettaisiin myös nuorten naisten siirtymistä työelämään opintojen jälkeen ja parannettaisiin myös työelämän tasa-arvoa.

Vuoden 2018 alussa voimaan tullut huoltajakorotus oli erittäin hyvä tapa tukea perheen perustamista opiskeluiden aikana, ja hallitushan on esityksessään tuonut 25 euron korotuksen, huoltajakorotuksen, ja se on erittäin tervetullut mutta riittämätön. Hallituksen esittämän korotuksen jälkeen perheellisille opiskelijoille maksetaan 100 euroon kuukausittaista huoltajakorotusta, mutta me ajattelemme ja esitämme, että huoltajakorotuksen tulisi olla suurempi. Sitä tulee korottaa enemmän perheellisten opiskelijoiden tilanteen parantamiseksi. Tämän meidän esityksemme myötä budjettivaikutus olisi, että opintorahamenoja tarvitaan noin 600 miljoonaa euroa, ja tämä esitys sisältyy myös meidän vaihtoehtobudjettiimme.

Tässä valtakunnassa, ja tässä salissa myös, on paljon keskusteltu siitä, kuinka syntyvyys on dramaattisesti laskenut. Me tiedämme, että lapset ovat tulevaisuus, mutta he eivät ole vain tulevaisuus, vaan he ovat tärkeä osa tätä päivää. Kuitenkaan meidän hyvinvointiyhteiskuntammekaan ei voi jatkossa toimia, ellei meille tule uusia kansalaisia ja synny myös lapsia nykyistä enemmän. Meidän tulisi käyttää kaikki keinot, jotta me edesauttaisimme

perheellistymistä ja myös lasten saamista. Tietysti yleinen asenneilmapiiri ja lapsiystävällisyys vaikuttavat siihen suurelti, mutta myös taloudellinen epävarmuus kaikkien muiden epävarmuustekijöiden rinnalla on merkittävä, ja kun nuorilta perheiltä kysytään perheellistymiseen liittyviä kysymyksiä tai esteitä sille, ovat nämä taloudelliset tekijät yksi merkittävä asia. Toivomme, että nämä meidän aloitteemme otetaan huomioon ja saadaan toteutettua.

19.39 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Tänään olemme käsitelleet vaihtoehtobudjetteja, ja tietysti vähän harmi on se, että kun täällä käsitellään yhden oppositiopuolueen, kristillisdemokraattien, vaihtoehtobudjetin lakeja, niin paikalla ei ole yhtään ministeriä mutta ei edes hallituspuolueen kansanedustajaa. Itse toivoisin, että nämä saisivat kyllä vähän parempaa arvostusta ja huomiota. Näihin on käytetty paljon aikaa. Tiedän itse kokoomuksen vaihtoehtobudjettia tehneenä, että niihin käytetään erittäin paljon aikaa, ja olen tutustunut myös kristillisdemokraattien vaihtoehtoon, ja täytyy sanoa, että se on myös perusteellisesti ja hyvin tehty kokonaisuus.

He esittävät näissä omissa esityksissään tiettyjä parannuksia opiskelijoiden tilanteeseen, ja minun mielestäni ne ovat ihan hyviä ja tervetulleita toimenpiteitä, mutta me päädyimme kokoomuksessa muutamaan vähän toisenlaiseen vaihtoehtoon.

Kyllä kun tätä Rinteen hallituksen budjettia opiskelijan osalta katsoo, tässä tulee mieleen, että tässä on jonkinlainen sivistyspuolen vappusatanen kyllä kyseessä, kun katsoo tätä opintotukikokonaisuutta. Vaalien alla SYL kysyi puolueilta, että miten on, tarvitaanko 250 euron opintorahan tasokorotusta. Vasemmistoliitto sanoi, että tarvitaan, ja lupasi 100 euroa. SDP sanoi, että tarvitaan, ja lupasi 86 euroa. Vihreät sanoivat, että tarvitaan, ja lupasivat 83 euroa. RKP:kin sanoi, että tarvitaan, ja lupasi 86 euroa. Keskusta sanoi, että ei tarvita tasokorotusta, ja he lupasivat nolla euroa. No, nyt kun katsoin tuota keltaista kirjaa, ensi vuonna opintoraha nousee 2 euroa 76 senttiä. Jäikö se nyt sitten keskustasta kiinni, että tämä opintoraha ei noussut, kun kerran lähes sadan euron korotusta lupasivat vasemmistoliitto, demarit, vihreät ja RKP? Keskusta sanoi, että korotus ei käy, ja näin ollen korotus on 2 euroa 76 senttiä. Kyllä tämä on aikamoinen vappusatanen ja iso petetty lupaus.

Me kokoomuksessa kuittaamme tuon lapsilisäasian, ja kun tässä opiskelijoista on ollut puhe, niin me esitämme, että opiskelijoiden arkea helpotetaan nostamalla nykyisiä opintotuen tulorajoja 50 prosentilla. Tällöin yhdeksän kuukauden ajan opintotukea nostavan opiskelijan vuosituloraja kasvaisi 6 000 eurolla 18 000 euroon. Opintotukijärjestelmän nykyiset tulorajat nimittäin haittaavat opiskelijaa hankkimasta lisätuloa mutta myös työkokemusta. Liiasta ahkeruudesta sakotetaan nopeasti, ja olen itse todennut aiemmin, että opiskelijat ovat ainoa ryhmä, jota rangaistaan ahkeruudesta. Kela on perinyt opintotukea takaisin tänä vuonna lähes 40 000 opiskelijalta juuri tulorajojen vuoksi. Palkansaajien tutkimuslaitoksen raportin mukaan tämä meidän esittämämme tulorajojen 50 prosentin nosto lisäisi julkisyhteisöjen nettotuloja arviolta noin 6 miljoonalla eurolla vuodessa. Eli olisi itse asiassa järkevää valtiontalouden näkökulmasta antaa opiskelijoillekin lupa olla ahkeria.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kulturutskottet.